

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 21 Şubat, 1929

Sayı: 117

Hikâye:

İki Rakip Artist

Bu iki şair mektep sıralarından beri birbirlerini kıskanırlardı.

İkisi de hali vakti yerinde iki ailenin çocuklarıydı.

Küçük yaşta yaşamak derdine düşmedikleri için bir çok seneler dünyada san'attan, şiirden daha ehemmiyetli bir şey bulunabileceğine inanmamışlardı.

İkisi de oldukça okunuyor ve beğeniliyordu.

Hüseyin Vedatın yazılarında bir olgunluk, kuyumcunun bütün itinasile işleyerek son şeklini verdiği eserlere mahsus pürüzsüz bir güzellik vardı. Hasan Nejada gelince, onda bilâkis bir tereddüt, bir ne istediğini, ne düşündüğünü pek bilememe sıkıntısı sezilirdi.

Bu şüphesiz Nejadın zararına bir şeydi. Fakat Hüseyin Vedat nedense bunu pek iyi bir alâmet saymaz, içinde neler sakladığı belli olmayan bir karanlıktan korkar gibi korkardı.

* * *

Hüseyin Vedat genç ve güzel bir dul ile sevişti.

Bu kadın zengin bir Mısırlıydı. Genç şair müstakbel eşini şüphesiz böyle düşünmemişti. Fakat

ne de olsa bu zenginlik onların birbirile evlenmesine ciddi bir mani teşkil edemezdi.

Yeni aile düğünden sonra Mısra gidip yerleşti.

Orada zengin bir hayat geçirmeğe, seyyah kuşlar gibi güzel mevsimler ortasında memleket memleket dolaşmağa başladılar.

Mamafi, bu hayata rağmen Hüseyin Vedat san'ata ve şiire umulmaz bir vefa ve sedakat gösterdi.

Etrafını saran bin çeşit eğlence arasında en mes'ut vakitleri gene kitaplarıyla yalnız kaldığı, kendi kendine düşündüğü ve şiir yazdığı saatler oluyordu.

* * *

Hüseyin Vedat bir gün İskenderiye sokaklarında eski bir İstanbul arkadaşına tesadüf etti. İstanbuldaki efendisi namına Mısırdan mal almağa gelmiş Niyazi isminde ehemmiyetsiz bir tüccar kâtibi.

Yeni mevkilerindeki farka rağmen Hüseyin Vedat onu gene umulmaz bir vefa ve sadakatla kucakladı, öptü, koluna takıp büyük meclislere götürmekten,

dostum diye takdim etmekten utanmadı.

Niyazi Vedat ile Nejat arasındaki ezeli davayı biliyordu. Bir akşam yarı ciddi, yarı da kendine gösterilen ikramlara bir mukabele olarak dedi ki:

— Madem ki bu kadar yakın iki dostuz. Açık konuşmama müsaade et. Nejatla sen iki uzlaşmaz rakipsiniz, çok sevişmenize rağmen birbirinizi yere vurmağa çalışırdınız değil mi?

Vedat kaşlarını çatarak, sert bir çehre ile;

— Ne münasebet? dedi.

Öteki aldırımıyarark devam etti:

— Münasebetsizliğimi doğruduğuma bağışla da devam edeyim.. Evet siz sonu ne zaman geleceği belli olmıyan bir boks maçına tutuşmuştunuz... Bence artık netice göründü...

— Mağlup benim değil mi?

— Hayır. Bilâkis mağlûp Hasan Nejattır. Artık göynün rahat olsun...

Vedat bu bahiste Niyaziden ehemmiyetli bir lâkırdı ve fikir beklememekle beraber gayri ihtiyarî alâkadar oldu ve sordu:

— Anlat bakalım öyleyse...

— Nejat mağlûptur. Çünkü zavallının işleri hiç iyi gitmedi.

lerimi Calais şehri belediye dairesinin önünde, adeta bir sürü nikbetlerin ve fedakârlıkların canlı bir silsilesi gibi, birbirinin arkasında ve meydanın doğrudan doğruya döşeme taşları üzerinde tespit ettirmek istemiştim. Bu suretle benim bu eşhasım belediye dairesinden talimîgâha doğru ilerliyor gibi görünmüş

olurlar, ve bunlarla hemen dirsek dirseğe temas edecek olan şehir ahalisi de kendilerini bu kahramanlara bağlayan tesanüdü daha iyi hissetmiş bulunurlardı. Zannederim ki bunun hasıl edeceği tesir de daha kuvvetli olurdu. Lâkin benim teklifim reddedildi ve zarafetsiz olduğu kadar fazla olan bir kaidenin yapılması

talep olundu. Bunda hiç isabet etmediler, ondan eminim.»

— Artisler, heyhat! daima efkârı umumiye teamülâtını hesaba katmak zaruretindedirler. Ne mutlu onlara ki güzel hayallerinin hiç değilse bir kısmını kuvveden file çıkarabilirler!

VAHİT

Onu memuriyetinden attılar. Aksi bir tesadüf olarak o ay içinde evleri de yandı. Bu ev babasından kalan mirasın son kırıntısıydı. Zavallı çocuk hasta anasıyla beraber hemen hemen sokakta kaldı. Bir zaman uzak bir akrabanın yanına sığındılar. Fakat ne oldu ne geçti pek bilemiyorum, bir aydan fazla tutunamadılar. İhtimal istiskal edildiler, yahut ta bu çocuk fazla hassas olduğu için olmayacak bir şeye gücendi. Bir arkadaşın yardımıyla ona postahane bir memuriyet buldular. Orada da ancak iki ay tutunabildi... Bu esnada anası hastalandı, feci bir sefalet içinde öldü. Çok defa sokakta aç gezdigi halde, zavallı Nejat, halini hiç belli etmemişti. Fakat bu hastalık üzerine inadını kırdı; «borç para» diye ötekine berikine yalvardı. Sonra aldığı bir kaç parayı iade edemediği için dostlarından bucak bucak kaçmağa başladı. Felâket onu tenbelleştirmişti de... Babıali tabileri: «Sen maruf bir şairsin... Roman tarih filan ne istersen yaz getir, parasını verelim» diyorlardı.

Vedat gözleri parlayarak sordu:

— Kabul etti mi?

— Hayır... Tenbelleştiğini söylemişim ya...

— Pek güzel... Devam et...

Şair acı acı gülümsüyor, düşünüyordu.

— Zavallı adam dünyada her

şeyi şüre feda ettiğine göre bari yazdığını beğendirebilse... O da yok... gazeteler onu acı acı hırpalarlar, mizah mecmuaları şiirlerine alaylı nazireler yazarlar. Bu felâketlere bir de şifa bulmaz bir gönül yarasını ilâve edersen niçin Nejattan hayır kalmadığını sen de anlarsın.. Zavallı çocuk bir genç kızla nişanlıdı. Nejat bir zaman uğraştıktan sonra vaziyetini düzetmekten ümüdini kesince yüzüğü iade etti. Bu tam zamanında olmuştu. Çünkü bunu o yapmasa kız yapacaktı. Görüyorsun ya hayatın bu kadar feci bir surette hırpaladığı, nakavt ettiği bir adamdan hiç bir şey beklenemez.

Hüseyin Vedat halâ acı acı gülümsemekte devam ediyordu:

—Zavallı saf arkadaş, dedi, sen bana bilâkis gayet kötü bir haber getirdin... Karnının, hayatının bütün açlıklarını doyurmuş adamdan san'ata hayır gelir mi? Efendi mükellef bir ziyafet sofrasında yemeğini yiyecek, şanpanyasını içecek, dansını edecek, etrafındaki yağlı enseli erkekler, oyuncak gibi kadınlarla şakalar, söhpetler yapacak, nihayet vücudu vücuduna değdikçe kasap çengellerindeki kesilmiş etlere dokunmuş gibi ürpermeler veren bir sevgili zevceye: «Haydi şeri... Sen uyu artık.., ben şimdi seni aldatmağa gidiyorum. Fakat kıskanma... Vücutsuz bir perile... Güzellik ve ilham perisile... Onun

bir vücut ve şekil alması lâzım gelse mutlaka senin vücut ve şeklini alırdı» tarzında bir soukluktan sonra muhteşem masasının başına geçerek ve başında daha hazmolmamış içki ve yemeğinin ağırlığıyla bir şaheser yazıverecek... Nerde bu bolluk?

Kibar sosyetenin çiçekli lisasını artık kendi ana dili gibi kullanmağa alışmış olan Vedat, heyecanının taşkınlığı ve samimiliği içinde bütün zerafetü nezahetini kaybediyor, İstanbul külhanlarının dilile söğüp sayıyordu.

Biraz sonra sakinleşerek hüznle sözünü bağladı:

— Benden geç... Benim yaşadığım havada san'atkâr yetişmez... Nejada gelince, o beni feci surette mağlûp etmiştir. Bir insan ki günlerce aç geziyor, herkesten fenalık görüyor, budalaların alayına, hakaretine uğrayor, anasını kaybediyor, sevdiğini kaybediyor, yüzsüzlük, dilencilik, yalancılık etmeğe mecbur oluyor. Orta kıymette birini bir kaç ay içinde derleyip toplamağa kâfi olan bu felâketler, Nejadı kimbilir ne beslemiş, ne zenginleştirmiştir. Artık mücadeleden vaz geçiyorum. Partiyi kaybettim.

REŞAT NURİ

